Opgaven 4.1 – De kogelbaan

1
$y = \frac{1}{2} g \cdot t^2$
$3{,}5 = \frac{1}{2} \cdot 9{,}81 \cdot t^2 \Rightarrow t^2 = 0{,}713.. \Rightarrow t = 0{,}844.. = 0{,}84 \text{ s}$ — 0,84 s
$v_x = \frac{x}{t} = \frac{7{,}0}{0{,}844..} = 8{,}28.. = 8{,}3 \text{ m/s}$ — 8,3 m/s

2
Hoe lang duurt de val?
$y = \frac{1}{2} g \cdot t^2$
$0{,}60 = \frac{1}{2} \cdot 9{,}81 \cdot t^2 \Rightarrow t^2 = 0{,}122.. \Rightarrow t = 0{,}349..$ — 3,5 m
$\Rightarrow x_{max} = v_{x,max} \cdot t = 5{,}0 \cdot 0{,}349.. = 1{,}74..$
$\Rightarrow d_{max} = 2 \cdot x_{max} = 2 \cdot 1{,}74.. = 3{,}49.. = 3{,}5 \text{ m}$

3 *a*
$E_k \rightarrow E_z$
$\frac{1}{2} m \cdot v^2 = m \cdot g \cdot \Delta h \Rightarrow v^2 = 2 \cdot g \cdot \Delta h$ — 7.35 m/s
$v^2 = 2 \cdot 9{,}81 \cdot (3{,}50 - 0{,}75) = 53{,}95.. \Rightarrow v = 7{,}345.. = 7{,}35 \text{ m/s}$

b
Wanneer raakt de prop de grond?
$y = \frac{1}{2} g \cdot t^2$
$0{,}75 = \frac{1}{2} \cdot 9{,}81 \cdot t^2 \Rightarrow t^2 = 0{,}152.. \Rightarrow t = 0{,}391..$ — 2,9 m
$\Rightarrow x = v_x \cdot t = 7{,}345.. \cdot 0{,}391.. = 2{,}87.. = 2{,}9 \text{ m}$

4 *a*
Hoe lang duurt de ‘oversteek’?
$120 \text{ km/h} = (\div 3{,}6)\ 33{,}3.. \text{ m/s}$
$x = v_x \cdot t \Rightarrow 0{,}5 = 33{,}3.. \cdot t \Rightarrow 0{,}015 \text{ s}$ — 1,1 mm
In die tijd valt de trein
$y = \frac{1}{2} g \cdot t^2 = \frac{1}{2} \cdot 9{,}81 \cdot 0{,}015^2 = 0{,}00110.. = 1{,}1 \cdot 10^{-3} \text{ m}$

b
Een tweemaal zo grote oversteek duurt tweemaal zo lang.
In die tijd is de val 2^2 = 4 x zo diep: $4 \cdot 1{,}10.. \cdot 10^{-3} = 4{,}40.. \cdot 10^{-3} = 4{,}4 \cdot 10^{-3}$ m — 4,4 mm

5
Antwoord C.
$y = \frac{1}{2} g \cdot t^2$
$(20 - 12) = \frac{1}{2} \cdot 10 \cdot t^2 \Rightarrow t^2 = 1{,}6 \Rightarrow t = 1{,}26..$ — 23,7 m/s
$\Rightarrow v_x = \frac{x}{t} = \frac{30}{1{,}26..} = 23{,}71.... = 23{,}7 \text{ m/s}$

6
Hoe lang duurt de val?
$y = \frac{1}{2} g \cdot t^2$
$0{,}20 = \frac{1}{2} \cdot 9{,}81 \cdot t^2 \Rightarrow t^2 = 0{,}0407.. \Rightarrow t = 0{,}201.. \text{ s}$ — 2,0 m/s
$\Rightarrow v_x = \frac{x}{t} = \frac{0{,}40}{0{,}201..} = 1{,}98.. = 2{,}0 \text{ m/s}$

7 *a*
Wanneer raakt het pijltje de grond?
$y = \frac{1}{2} g \cdot t^2$
$1{,}50 = \frac{1}{2} \cdot 9{,}81 \cdot t^2 \Rightarrow t^2 = 0{,}3050.. \Rightarrow t = 0{,}5530..$ — 14,5 m/s
$\Rightarrow v_x = \frac{x}{t} = \frac{8{,}00}{0{,}5530..} = 14{,}46.. = 14{,}5 \text{ m/s}$

b $v_y = g \cdot t = 9{,}81 \cdot 0{,}5530.. = 5{,}424..\ \text{m/s}$

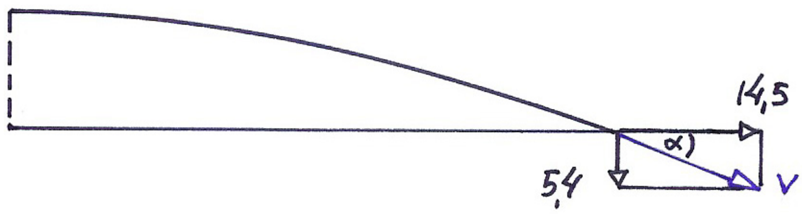

$v = \sqrt{{v_x}^2 + {v_y}^2} = \sqrt{14{,}46..^2 + 5{,}424..^2} = 15{,}45.. = 15{,}5\ \text{m/s}$

$\tan\alpha = \dfrac{v_y}{v_x} = \dfrac{5{,}424..}{14{,}46..} = 0{,}3749.. \Rightarrow \alpha = 20{,}55.. = 20{,}6\ ^\circ$

15,5 m/s
20,6 °

8 **a**

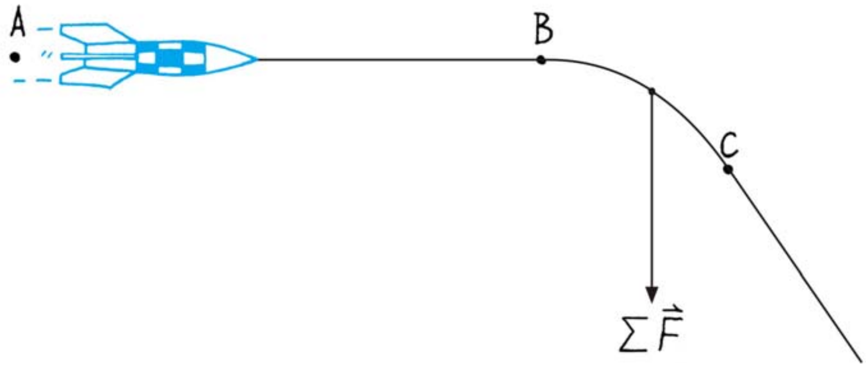

–

b De baan tussen B en C is die als van een horizontale worp op aarde. Blijkbaar is de richting van $\Sigma\vec{F}$ loodrecht op de snelheid tussen A en B, dus loodrecht de lijn AB.

–

9 **a** Hoe lang duurt 11 cm vallen?

$y = \frac{1}{2} g \cdot t^2$

$0{,}11 = \frac{1}{2} \cdot 9{,}81 \cdot t^2 \Rightarrow t^2 = 0{,}0224.. \Rightarrow t = 0{,}149..$

$\Rightarrow v_x = \dfrac{x}{t} = \dfrac{2{,}00}{0{,}149..} = 13{,}35.. = 13{,}4\ \text{m/s}$

–

b Hoe lang duurt de oversteek?

$x = v_x \cdot t \Rightarrow 3{,}20 = 13{,}35.. \cdot t \Rightarrow t = 0{,}239..\ \text{s}$

$\Rightarrow y = \frac{1}{2} g \cdot t^2 = \frac{1}{2} \cdot 9{,}81 \cdot 0{,}239..^2 = 0{,}2816.. = 0{,}282\ \text{m}$

28 cm

c $v_y = g \cdot t = 9{,}81 \cdot 0{,}239.. = 2{,}350..\ \text{m/s}$

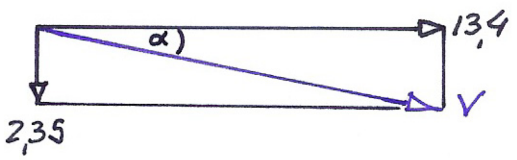

$v = \sqrt{{v_x}^2 + {v_y}^2} = \sqrt{13{,}35..^2 + 2{,}350..^2} = 13{,}56.. = 13{,}6\ \text{m/s}$

$\tan\alpha = \dfrac{v_y}{v_x} = \dfrac{2{,}350..}{13{,}35..} = 0{,}1759.. \Rightarrow \alpha = 9{,}98.. = 10\ ^\circ$

Dit is de hoek met de horizontaal.

13,6 m/s
10 °

10 –

–

Opgaven 4.2 – De middelpuntzoekende kracht

11

$F_c = \dfrac{m \cdot (4\pi^2 \cdot r^2 \cdot f^2)}{r} = 4\pi^2 \cdot m \cdot r \cdot f^2$

Je kunt deze formule nog combineren met $\omega = 2\pi \cdot f$

$F_c = m \cdot (4\pi^2 \cdot f^2) \cdot r = m \cdot (2\pi \cdot f)^2 \cdot r = m \cdot \omega^2 \cdot r$

Antwoord: –

12 a

$$\left.\begin{array}{l} v = \dfrac{2\pi \cdot r}{T} \\ v = 9 \text{ km/h} = 2{,}5 \text{ m/s} \\ T = 4 \cdot 0{,}02 = 0{,}08 \text{ s} \end{array}\right\} \Rightarrow 2{,}5 = \dfrac{2\pi \cdot r}{0{,}08} \Rightarrow r = 0{,}031.. = 0{,}03 \text{ m}$$

Antwoord: 3 cm

b

$F_c = \dfrac{m \cdot v^2}{r} = \dfrac{0{,}2 \cdot 10^{-3} \cdot 2{,}5^2}{0{,}031..} = 0{,}039.. = 0{,}04 \text{ N}$

Antwoord: 0,04 N

13 a

$\frac{65}{50} = 1{,}3\times$

Antwoord: 1,3

b

De wrijvingskracht levert de benodigde middelpuntzoekende kracht.

$F_w = F_c = \dfrac{m \cdot v^2}{r} \sim v^2$ wordt $1{,}3^2 = 1{,}69 = 1{,}7\times$ groter.

Antwoord: 1,7

14 a

Binas tabel 31: g_{maan} = 1,63 m/s^2 en R_{maan} = 1,738·10^6 m

Antwoord: –

b

De middelpuntzoekende kracht wordt geleverd door de zwaartekracht.

$F_c = F_z = m \cdot g = 500 \cdot 1{,}63 = 815 \text{ N}$

$\dfrac{m \cdot v^2}{r} = m \cdot g \Rightarrow \dfrac{v^2}{r} = g \Rightarrow v = \sqrt{g \cdot r}$

$\Rightarrow v = \sqrt{1{,}63 \cdot 1{,}738 \cdot 10^6} = 1683{,}.. = 1{,}68 \cdot 10^3 \text{ m/s}$

$v = \dfrac{2\pi \cdot r}{T} \Rightarrow 1683{,}.. = \dfrac{2\pi \cdot 1{,}738 \cdot 10^6}{T} \Rightarrow T = 6488{,}.. = 6{,}49 \cdot 10^3 \text{ s}$

of $T = 6488{,}.. \text{ s} = (\div 60)\ 108{,}1.. = 108 \text{ min}$

Antwoord: 815 N
1,68 km/s
108 min

15

$T = \dfrac{60 \text{ s}}{45} = 1{,}33.. = 1{,}3 \text{ s}$

$v = \dfrac{2\pi \cdot r}{T} = \dfrac{2\pi \cdot 0{,}256}{1{,}33..} = 1{,}20.. = 1{,}2 \text{ m/s}$

$F_c = \dfrac{m \cdot v^2}{r} = \dfrac{7{,}0 \cdot 10^{-3} \cdot 1{,}20..^2}{0{,}256} = 0{,}0397.. = 0{,}040 \text{ N}$

Antwoord: 1,3 s
1,2 m/s
0,040 N

16

De middelpuntzoekende kracht komt van het gewicht van de massa in het midden.

$F_c = F_z = M \cdot g = 40{,}0 \cdot 10^{-3} \cdot 9{,}81 = 0{,}3924 = 0{,}392 \text{ N}$

$F_c = \dfrac{m \cdot v^2}{r} \Rightarrow 0{,}3924 = \dfrac{5{,}0 \cdot 10^{-3} \cdot v^2}{0{,}55} \Rightarrow v = \sqrt{43{,}1..} = 6{,}56.. = 6{,}6 \text{ m/s}$

$v = \dfrac{2\pi \cdot r}{T} \Rightarrow 6{,}56 = \dfrac{2\pi \cdot 0{,}55}{T} \Rightarrow T = 0{,}525.. = 0{,}53 \text{ s}$

Antwoord: 0,392 N
6,6 m/s
0,53 s

17 ***a***

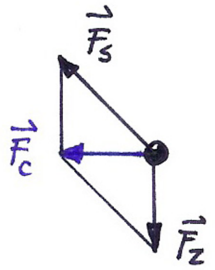

–

b

$F_z = m \cdot g = 80 \cdot 10^{-3} \cdot 9{,}81 = 0{,}784.. = 0{,}78$ N

$\cos\alpha = \dfrac{F_z}{F_s} = \dfrac{0{,}784..}{1{,}30} \Rightarrow \alpha = 52{,}8.. = 53^\circ$

${F_c}^2 + {F_z}^2 = {F_s}^2 \Rightarrow F_c = \sqrt{1{,}30^2 - 0{,}784..^2} = 1{,}03.. = 1{,}0$ N

0,78 N
53 °
1,0 N

c

$\dfrac{r}{\ell} = \sin\alpha \Rightarrow \dfrac{r}{1{,}00} = \sin(52{,}86..) \Rightarrow r = 0{,}797.. = 0{,}80$ m

0,80 m

d

$F_c = m \cdot \omega^2 \cdot r \Rightarrow 1{,}03.. = 80 \cdot 10^{-3} \cdot \omega^2 \cdot 0{,}797..$

$\Rightarrow \omega = \sqrt{16{,}25} = 4{,}03..$

$\omega = \dfrac{2\pi}{T} \Rightarrow 4{,}03.. = \dfrac{2\pi}{T} \Rightarrow T = 1{,}55.. = 1{,}6$ s

1,6 s

18

Newton kon zo een schatting maken van de massa van de aarde.

$M_{\oplus} = \rho \cdot V_{\oplus} = \rho \cdot \frac{4}{3}\pi \cdot {R_{\oplus}}^3 \approx 5{,}5 \cdot 10^3 \cdot \frac{4}{3}\pi \cdot (6{,}4 \cdot 10^6)^3 \approx 6 \cdot 10^{24}$ kg

$\dfrac{G \cdot M_{\oplus}}{{R_{\oplus}}^2} = g \Rightarrow \dfrac{G \cdot 6 \cdot 10^{24}}{(6{,}4 \cdot 10^6)^2} = 9{,}8 \Rightarrow G = 6{,}6.. \cdot 10^{-11} = 7 \cdot 10^{-11}\ \mathrm{N \cdot m^2 \cdot kg^{-2}}$

$7 \cdot 10^{-11}$ $\mathrm{Nm^2kg^{-2}}$

19 ***a***

Dan is er geen last van luchtweerstand bij de bereikte hoge snelheden.

–

b

$\omega = 2\pi \cdot f = 2\pi \cdot \dfrac{240}{60} = 8\pi$ rad/s

$F_c = m \cdot \omega^2 \cdot r = 5500 \cdot (8\pi)^2 \cdot 6{,}0 = 2{,}08.. \cdot 10^7 = 2{,}1 \cdot 10^7$ N

$2{,}1 \cdot 10^7$ N

c

$a_c = \omega^2 \cdot r = 5 \cdot g$

$\Rightarrow \omega^2 \cdot 15 = 5 \cdot 9{,}81 \Rightarrow \omega = \sqrt{3{,}27} = 1{,}80..$ rad/s

$\omega = 2\pi \cdot f \Rightarrow 1{,}80.. = 2\pi \cdot f \Rightarrow f = 0{,}287.. = 0{,}29$ Hz

0,29 Hz

20 ***a***

Ook de buitenrand van de band heeft een snelheid van 100 km/h.

$v = 100$ km/h $= 27{,}7..$ m/s

$v = \omega \cdot R_1 \Rightarrow 27{,}7.. = \omega \cdot 0{,}29 \Rightarrow \omega = 95{,}7.. = 96$ rad/s

$\omega = 2\pi \cdot f \Rightarrow 95{,}7.. = 2\pi \cdot f \Rightarrow f = 15{,}2.. = 15$ Hz

96 rad/s

b

$v = \omega \cdot R_2 = 95{,}7.. \cdot 0{,}18 = 17{,}2.. = 17$ m/s

17 m/s

c

$F_c = m \cdot \omega^2 \cdot R_2 = 50 \cdot 10^{-3} \cdot (95{,}7..)^2 \cdot 0{,}18 = 82{,}5.. = 83$ N

83 N

21 ***a***

$a_c = \dfrac{v^2}{r} \Rightarrow [a_c] = \dfrac{(\mathrm{m/s})^2}{\mathrm{m}} = \dfrac{\mathrm{m}^2}{\mathrm{s}^2 \cdot \mathrm{m}} = \dfrac{\mathrm{m}}{\mathrm{s}^2}$

–

b

$\omega = \dfrac{360^\circ}{T} = \dfrac{360^\circ}{60} = 6\ ^\circ/\mathrm{s}$

$\omega = \dfrac{2\pi}{T} = \dfrac{2\pi}{60} = 0{,}104.. = 0{,}10$ rad/s

6 °/s
0,10 rad/s

Opgaven hoofdstuk 4

22 *De auto*

In de tijd dat de auto 7,3 − 2,4 = 4,9 m gedaald is, moet hij 15 m verder gekomen zijn. 54 km/h

$y = \frac{1}{2} g \cdot t^2 \Rightarrow 4{,}9 = \frac{1}{2} \cdot 9{,}8 \cdot t^2 \Rightarrow t = 1{,}0 \text{ s}$

$x = v_x \cdot t \Rightarrow 15{,}0 = v_x \cdot 1{,}0 \Rightarrow v_x = 15 \text{ m/s} = 54 \text{ km/h}$

De motor

Draai de film terug. Hoe groot moet dan zijn horizontale snelheid minstens zijn?

In de tijd dat de motor 14 − 10 = 4 m gedaald is, moet hij 15 m verder gekomen zijn.

$y = \frac{1}{2} g \cdot t^2 \Rightarrow 4 = \frac{1}{2} \cdot 9{,}8 \cdot t^2 \Rightarrow t = 0{,}90.. \text{ s}$

$x = v_x \cdot t \Rightarrow 15 = v_x \cdot 0{,}90.. \Rightarrow v_x = 16{,}6.. \text{ m/s}$

Bij het neerkomen is zijn verticale snelheid

$v_y = g \cdot t = 9{,}8 \cdot 0{,}90.. = 8{,}85.. \text{ m/s}$

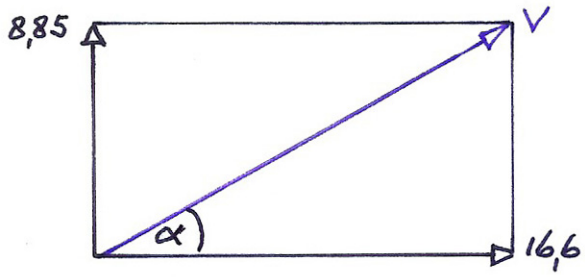

68 km/h
28°

$v = \sqrt{v_x{}^2 + v_y{}^2} = \sqrt{16{,}6..^2 + 8{,}85..^2} = 18{,}8.. = 19 \text{ m/s} = 68 \text{ km/h}$

$\tan\alpha = \frac{8{,}85..}{16{,}6..} = 0{,}533.. \Rightarrow \alpha = 28{,}0.. = 28^\circ$

23

$\left.\begin{array}{l} y = \frac{1}{2} g \cdot t^2 \\ x = v \cdot t \Rightarrow t = \frac{x}{v} \end{array}\right\} \Rightarrow y = \frac{1}{2} g \cdot \frac{x^2}{v^2} = \frac{g}{2v^2} \cdot x^2 = \text{constante} \cdot x^2$ –

Dit is de formule voor een parabool.

24 ***a1***

$A = \frac{1}{4} \pi \cdot d^2 = \frac{1}{4} \pi \cdot (10{,}0 \cdot 10^{-3})^2 = 7{,}853.. \cdot 10^{-5} = 7{,}85 \cdot 10^{-5} \text{ m}^2$ $7{,}85 \cdot 10^{-5}$ m^2

a2

Uit de slang komt in één seconde een kolom water van 3,8 m lang. –

Per seconde $V = A \cdot \ell = 7{,}853.. \cdot 10^{-5} \cdot 3{,}8 = 2{,}98.. \cdot 10^{-4} \text{ m}^3$

Per minuut $60 \cdot 2{,}98.. \cdot 10^{-4} = 179{,}0.. \cdot 10^{-4} = 18 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3 = 18 \text{ L}$

b

Hoe lang duurt de oversteek?

$x = v_x \cdot t \Rightarrow 2{,}00 = 3{,}8 \cdot t \Rightarrow t = 0{,}526.. \text{ s}$

In die tijd valt het water 1,4 m

$y = \frac{1}{2} g \cdot t^2 == \frac{1}{2} \cdot 9{,}81 \cdot 0{,}526..^2 = 1{,}35.. = 1{,}4 \text{ m}$

c

Eerst de snelheid van het water berekenen.

$y = \frac{1}{2} g \cdot t^2 \Rightarrow 0{,}80 = \frac{1}{2} \cdot 9{,}81 \cdot t^2 \Rightarrow t = 0{,}403.. \text{ s}$

$x = v_x \cdot t \Rightarrow 2{,}00 = v_x \cdot 0{,}403.. \Rightarrow v_x = 4{,}95.. \text{ m/s}$ 23 L/min

De hoeveelheid water die uit de slang komt is evenredig met de snelheid:

$\frac{4{,}95..}{3{,}8} \cdot 17{,}9.. = 23{,}3.. = 23 \text{ L/min}$

25 a

$f = \frac{250000}{60} = 4{,}16..\cdot 10^3$ Hz

$\omega = 2\pi \cdot f = 2\pi \cdot 4{,}16..\cdot 10^3 = 2{,}61..\cdot 10^4 = 2{,}6 \cdot 10^4$ rad/s

$a_c = \omega^2 \cdot r = \left(2{,}61..\cdot 10^4\right)^2 \cdot 0{,}75 \cdot 10^{-3} = 5{,}14..\cdot 10^5 = 5{,}1 \cdot 10^5$ m/s^2

$2{,}6 \cdot 10^4$ rad/s
$5{,}1 \cdot 10^5$ m/s^2

b

$v = \omega \cdot r = 2{,}61..\cdot 10^4 \cdot 0{,}75 \cdot 10^{-3} = 19{,}6.. = 20$ m/s

20 m/s

26 a

$F_{s,max} = F_z = m \cdot g = 7{,}00 \cdot 9{,}81 = 68{,}67 = 68{,}7$ N

68,7 N

b

$F_{s,max} = F_c = m \cdot \frac{{v_{max}}^2}{r}$

$\Rightarrow 68{,}67 = 5{,}00 \cdot \frac{{v_{max}}^2}{0{,}35} \Rightarrow v_{max} = 2{,}19.. = 2{,}2$ m/s

2,2 m/s

c

$v_{max} = \omega_{max} \cdot r = 2\pi \cdot f_{max} \cdot r$

$\Rightarrow 2{,}19.. = 2\pi \cdot f_{max} \cdot 0{,}35 \Rightarrow f_{max} = 0{,}996.. = 1{,}0$ Hz

1,0 Hz

27 a

r (m)	$10T$ (s)	T^2 (s^2)
0,25	3,85	0,15
0,34	4,22	0,18
0,51	5,05	0,26
0,79	6,34	0,40
0,95	6,78	0,46
1,00		

–

b1

$$\left.\begin{aligned} M \cdot g &= \frac{m \cdot v^2}{r} \\ v &= \frac{2\pi \cdot r}{T} \end{aligned}\right\} \Rightarrow M \cdot g = \frac{m \cdot \frac{4\pi^2 \cdot r^2}{T^2}}{r} = \frac{m \cdot 4\pi^2 \cdot r^2}{r \cdot T^2} \Rightarrow T^2 = \frac{m \cdot 4\pi^2}{M \cdot g} \cdot \frac{r^2}{r} = k \cdot r$$

–

b2

$k = \frac{m \cdot 4\pi^2}{M \cdot g} = \frac{15 \cdot 4\pi^2}{120 \cdot 9{,}81} = 0{,}503.. = 0{,}50$ s^2/m

0,50 s^2/m

b3

$T^2 = 0{,}50 \cdot 1{,}00 = 0{,}50$ s^2

$T = \sqrt{0{,}50} = 0{,}709.. = 0{,}71$ s

0,50 s^2
0,71 s

c1

$T \sim \sqrt{r}$: een halve liggende parabool

–

c2

$T^2 \sim r$: een rechte lijn door de oorsprong

-

d

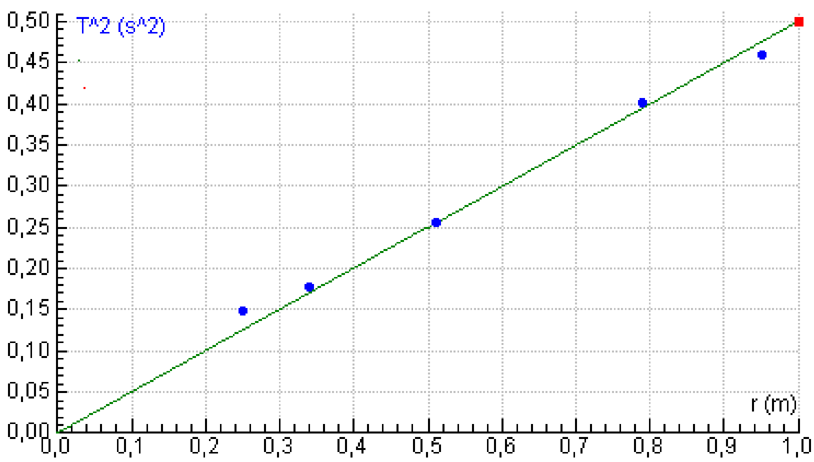

–

28

De minutenwijzer draait 360° in 60 minuten $\Rightarrow \alpha_{\text{minuut}} = \dfrac{t}{60} \cdot 360° = 6 \cdot t$.

De uurwijzer draait 360° in 12 x 60 = 720 minuten $\Rightarrow \alpha_{\text{uur}} = \dfrac{t}{720} \cdot 360° = 0{,}5 \cdot t$

De tijd moet je dan in minuten rekenen.

a Om middernacht (of 12:00 uur) vallen de wijzers over elkaar heen. Als de grote wijzer weer over de kleine wijzer valt, heeft de grote een extra rondje gemaakt.

Dus wanneer is $\alpha_{\text{minuut}} - \alpha_{\text{uur}} = \text{k} \cdot 360,\ \text{k} = 1, 2, \ldots$?

$\alpha_{\text{minuut}} - \alpha_{\text{uur}} = 6 \cdot t - 0{,}5 \cdot t = \text{k} \cdot 360 \Rightarrow t = \text{k} \cdot \frac{360}{5{,}5} = \text{k} \cdot 65{,}4..$ minuten

$k = 1 \rightarrow 01:05:27{,}3$

$k = 2 \rightarrow 02:10:54{,}5$

Enzovoorts.

01:05:27,3
02:10:54,5
enz.

b $\alpha_{\text{minuut}} - \alpha_{\text{uur}} = 6 \cdot t - 0{,}5 \cdot t = 120 \Rightarrow t = \cdot \frac{120}{5{,}5} = 21{,}8..$ minuten

Dus om 12: 21: 49,1

12:21:49,1

29 ***a*** $F_{\text{c}} = m \cdot \omega^2 \cdot r = m \cdot (2\pi \cdot f)^2 \cdot r = 4\pi^2 \cdot m \cdot f^2 \cdot r$

$\Rightarrow F_{\text{c}} = 4\pi^2 \cdot 60 \cdot 0{,}37^2 \cdot 2{,}70 = 875{,}.. = 8{,}8 \cdot 10^2$ N

$8{,}8 \cdot 10^2$ N

b Er werken drie krachten op de schaatsster: $\vec{F}_{\text{z}}$ en via de stippellijnen $\vec{F}_{\text{g}}$ bij de grond op de schaats en de spankracht $\vec{F}_{\text{s}}$ via de hand van haar partner.Van deze laatste twee is hier de somvector getekend.

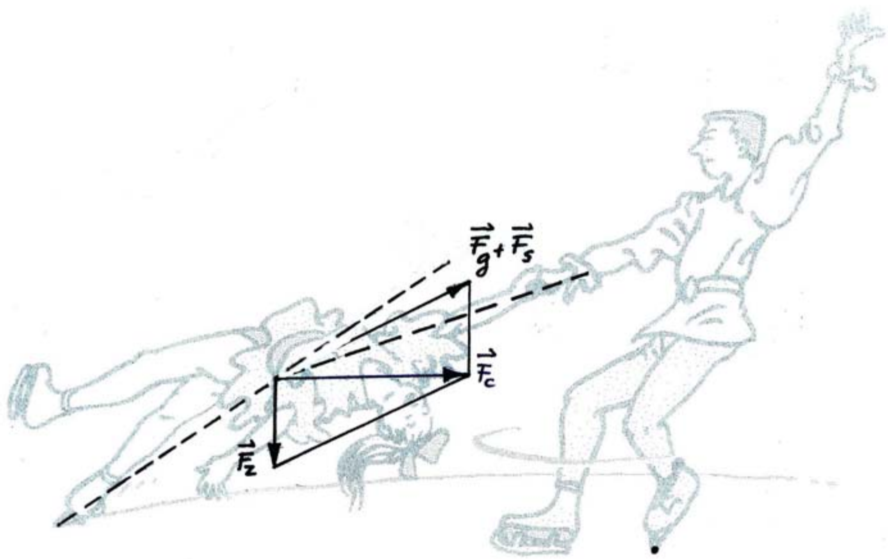

30 ***a*** $G = 6{,}67.. \cdot 10^{-11}$ Nm²kg⁻² (Binas tabel 7)

$M_{\oplus} = 5{,}97.. \cdot 10^{24}$ kg (Binas tabel 31)

$R_{\otimes} = 6{,}37.. \cdot 10^{6}$ m (Binas tabel 31)

$\Rightarrow r = 6{,}37.. \cdot 10^6 + 1{,}00.. \cdot 10^6 = 7{,}37.. \cdot 10^6$ m $\Rightarrow$

$$\Rightarrow g = \frac{6{,}67.. \cdot 10^{-11} \cdot 5{,}97.. \cdot 10^{24}}{\left(7{,}37.. \cdot 10^6\right)^2} = 7{,}325.. = 7{,}33 \text{ m/s}^2$$

7,33 m/s²

b $a_{\text{c}} = \omega^2 \cdot r = g \Rightarrow \omega^2 \cdot 7{,}37.. \cdot 10^6 = 7{,}325.. \Rightarrow \omega = 9{,}96.. \cdot 10^{-4}$ rad/s

$\Rightarrow \omega = \dfrac{2\pi}{T} \Rightarrow 9{,}96.. \cdot 10^{-4} = \dfrac{2\pi}{T} \Rightarrow T = 6305{,}.. = 6{,}31 \cdot 10^3 \text{ s} = 105$ minuten

$\Rightarrow v = \omega \cdot r = 9{,}96.. \cdot 10^{-4} \cdot 7{,}37.. \cdot 10^6 = 7351{,}.. = 7{,}35 \cdot 10^3$ m/s

105 min
7,35 km/s

31 ***a***

$$v = \frac{2\pi \cdot r}{T} = \frac{2\pi \cdot 6{,}378 \cdot 10^6}{24 \cdot 3600} = 463{,}8.. = 464 \text{ m/s}$$

Eigenlijk moet je hier voor T de siderische omlooptijd gebruiken die ook in tabel 31 genoemd wordt; zie **Extra** op p. 93. $T_{siderisch}$ = 23,93 h. Hiermee wordt het antwoord 465 m/s.

464 m/s

b

$$a_c = \frac{v^2}{r} = \frac{(463{,}8..)^2}{6{,}378 \cdot 10^6} = 0{,}03373.. = 0{,}0337 \text{ m/s}^2$$

Bij gebruik van 23,93 h wordt het antwoord 0,0339 m/s^2.

0,0337 m/s^2

c Eerste manier

Zie p. 86: $g_{evenaar} = 9{,}7805 \text{ m/s}^2$

Als de aarde stil zou staan, zou dat zijn 9,7805 + 0,0337 = 9,8142 m/s^2

$\frac{0{,}0337}{9{,}8142} = 0{,}00343.. = 0{,}34\%$

Tweede manier

Je kunt ook gebruik maken van $g = \frac{GM}{R_\oplus^2} = \frac{6{,}6726 \cdot 10^{-11} \cdot 5{,}976 \cdot 10^{24}}{(6{,}378 \cdot 10^6)^2} = 9{,}802 \text{ m/s}^2$

Deze waarden schelen 0,1%. De verklaring voor dat verschil weten we niet. Misschien heeft het ermee te maken dat de aarde geen perfecte homogene bol is.

0,34%

d Dan zou $a_c = g$ = 9,8142 m/s^2

$$a_c = \omega^2 \cdot r \Rightarrow 9{,}8142 = \omega^2 \cdot 6{,}378 \cdot 10^6 \Rightarrow \omega = 0{,}00124.. \text{ rad/s} = \frac{2\pi}{T}$$

$$\Rightarrow T = 5065{,}.. \text{ s} = 84{,}41.. \text{ min} = 84 \text{ min } 25 \text{ s}$$

84,4 min

32 ***a*** Als het dynamowieltje niet slipt, komt één omtrek van dat wieltje overeen met eenzelfde afstand op de band.

–

b

$v = 36 \text{ km/h} = 10 \text{ m/s}$

$v = \omega \cdot r \Rightarrow 10 = \omega \cdot 0{,}32 \Rightarrow \omega = 31{,}2.. = 31 \text{ rad/s}$

$\omega = \frac{2\pi}{T} = 31{,}2.. \Rightarrow T = 0{,}201.. = 0{,}20 \text{ s}$

$f = \frac{1}{T} = \frac{1}{0{,}201..} \Rightarrow T = 4{,}97.. = 5{,}0 \text{ Hz}$

$a_c = \omega^2 \cdot r = 31{,}2..^2 \cdot 0{,}32 = 312{,}.. = 3{,}1 \cdot 10^2 \text{ m/s}^2$

31 rad/s
0,20 s
5,0 Hz
$3{,}1 \cdot 10^2$ m/s^2

c De diameter van een dynamowieltje is ongeveer 2 cm, dus ongeveer 32 x zo klein als dit fietswiel.
Het toerental is dan ongeveer 32 x zo groot, dus 160 omwentelingen per seconde.

Het toerental mag je ook opgeven als het aantal omwentelingen per minuut $\Rightarrow$ toerental = 160·60 = $9{,}6 \cdot 10^3$ p. min

160 Hz
$9{,}6 \cdot 10^3$ p. min

d Te veel.
De diameter van een zachte band is kleiner. Bij een zelfde snelheid zal het wiel vaker ronddraaien. Daardoor zal de snelheidsmeter een te grote snelheid aangeven.

–

33 ***a***

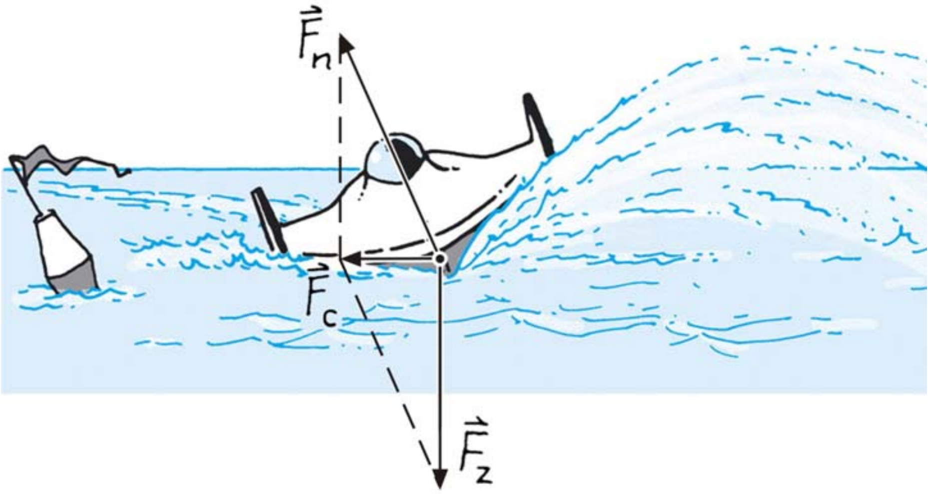

–

b $v = 200$ km/h $= 55.5..$ m/s

$$F_c = \frac{m \cdot v^2}{r} = \frac{150 \cdot 55,5..^2}{40} = 11,5.. \cdot 10^3 = 12 \cdot 10^3 \text{ N}$$

12 kN

c

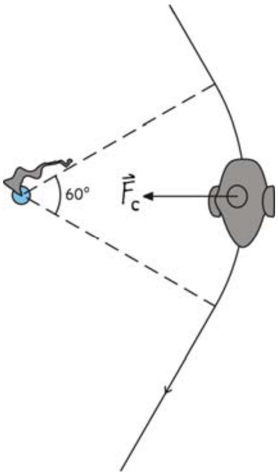

–

34 ***a1***

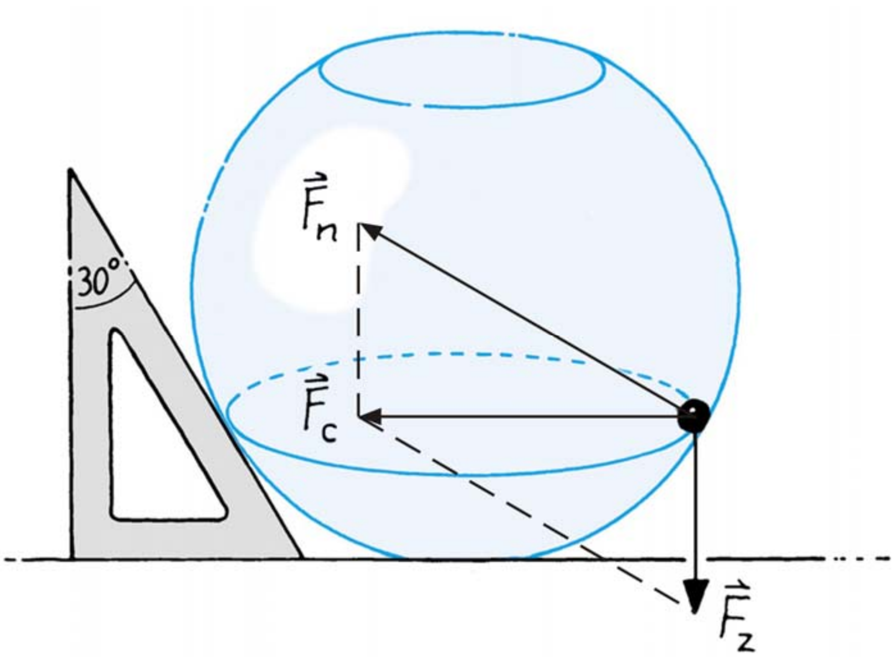

–

a2 $F_c = m \cdot g \cdot \tan 60 = 4,0 \cdot 10^{-3} \cdot 9,81 \cdot \tan 60 = 0,0679.. = 0,068$ N

68 mN

	b	$r = R \cdot \sin 60 = 15 \cdot \sin 60 = 12{,}9.. = 13$ cm	13 cm
	c	$F_c = m \cdot \omega^2 \cdot r \Rightarrow 0{,}0679.. = 4{,}0 \cdot 10^{-3} \cdot \omega^2 \cdot 0{,}129.. \Rightarrow \omega = 11{,}4.. = \frac{2\pi}{T}$ $\Rightarrow T = 0{,}549.. \Rightarrow 10 \cdot T = 5{,}49.. = 5{,}5$ s	5,5 s
	d	$F_c = m \cdot \omega^2 \cdot r = m \cdot g \cdot \tan\alpha \Rightarrow \omega^2 \cdot R \cdot \sin\alpha = g \cdot \tan\alpha \Rightarrow \omega^2 \cdot R = g \cdot \frac{1}{\cos\alpha}$ Onafhankelijk van de massa. Alle kogels met dezelfde hoeksnelheid zullen dezelfde baan volgen.	–
35	***a***	Ongeveer 6 uur. Tijdens elke omwenteling van de aarde (24 uur) bevinden wij ons éénmaal in S en éénmaal in Q (vloed). Daartussen éénmaal in P en éénmaal in R (eb).	6 uur
	b	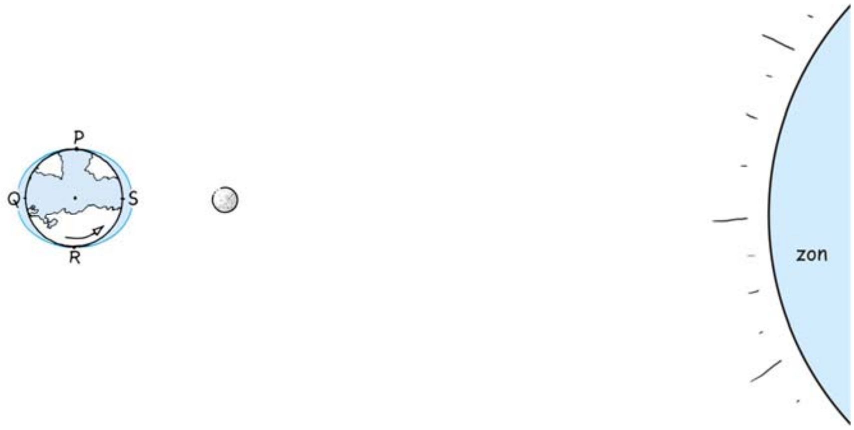	
	c	$F_g = G\frac{m \cdot M}{r^2}$ (Zie Binas tabellen 32C en 31) $F_{g,zon} = 6{,}6726 \cdot 10^{-11} \cdot \frac{1 \cdot 1{,}989 \cdot 10^{30}}{(149{,}6 \cdot 10^9)^2} = 0{,}0593.. = 0{,}059$ N $F_{g,maan} = 6{,}6726 \cdot 10^{-11} \cdot \frac{1 \cdot 0{,}0735 \cdot 10^{24}}{(384{,}4 \cdot 10^6)^2} = 3{,}31.. \cdot 10^{-5} = 3{,}3 \cdot 10^{-5}$ N	0,059 N $3{,}3 \cdot 10^{-5}$ N
	d	In ***c*** zijn de gemiddelde krachten berekend. De kracht door de zon verschilt niet erg veel in P, Q, R en S: de diameter van de aarde is erg klein ten opzichte van de afstand van de aarde tot de zon. De kracht door de maan verschilt in die punten veel meer, omdat de maan veel dichter bij staat. En juist de krachtveranderingen veroorzaken de getijdenbewegingen.	–

Toets

1 Een kogelbaan

a

meting x(cm)	afwijking van gemiddelde $\lvert\Delta x\rvert$ (cm)
71,65	0,84
72,05	0,44
72,50	0,01
72,85	0,36
73,40	0,91
gemiddeld 72,49	gemiddeld 0,51

Het resultaat van de meting is $x = 72{,}5 \pm 0{,}5$ cm ($\pm 0{,}7\%$)

72,5 cm
± 0,5 cm

b1

$y = \frac{1}{2} g \cdot t^2$

$0{,}900 = \frac{1}{2} \cdot 9{,}81 \cdot t^2 \Rightarrow t = 0{,}428..$ s

$x = v(0) \cdot t$

$0{,}725 = v(0) \cdot 0{,}428.. \Rightarrow v(0) = 1{,}692.. = 1{,}69$ m/s

1,69 m/s

b2

$\frac{0{,}5}{72{,}5} = 0{,}0068 = 0{,}7\%$ $\frac{1}{900} = 0{,}0011 = 0{,}1\%$ $\frac{1}{981} = 0{,}0010 = 0{,}1\%$

De meting van x is tot op 0,7% betrouwbaar. De meting van y, die gebruikt is bij de berekening van v(0), is betrouwbaar tot op 0,1 %, evenals de waarde van g. De waarde van v(0) is betrouwbaar tot op 0,7 + 0,1 + 0,1 = 0,9%

0,9%

b3

$v_y = g \cdot t = 9{,}81 \cdot 0{,}428.. = 4{,}202..$ m/s

$v_x = v(0) = 1{,}692..$ m/s

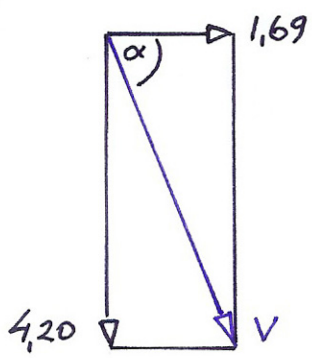

$v = \sqrt{{v_x}^2 + {v_y}^2} = \sqrt{1{,}692..^2 + 4{,}202..^2} = 4{,}530.. = 4{,}53$ m/s

$\tan\ \alpha = \frac{v_y}{v_x} = \frac{4{,}202..}{1{,}692..} = 2{,}482.. \Rightarrow \alpha = 68{,}08.. = 68{,}1°$

4,53 m/s
68,1°

c Een parabool heeft de formule $y = c \cdot x^2$ of

$$\frac{y}{x^2} = \text{constant}$$

In de laatste kolom is dat wel ongeveer het geval.

y (m)	x (m)	x^2	$\frac{y}{x^2}$
0,400	0,491	0,241	1,66
0,650	0,618	0,382	1,70
0,900	0,725	0,526	1,71
1,150	0,816	0,666	1,73

Je kunt ook een grafiek maken van *y* tegen x^2. Die zou een rechte lijn door de oorsprong moeten geven.

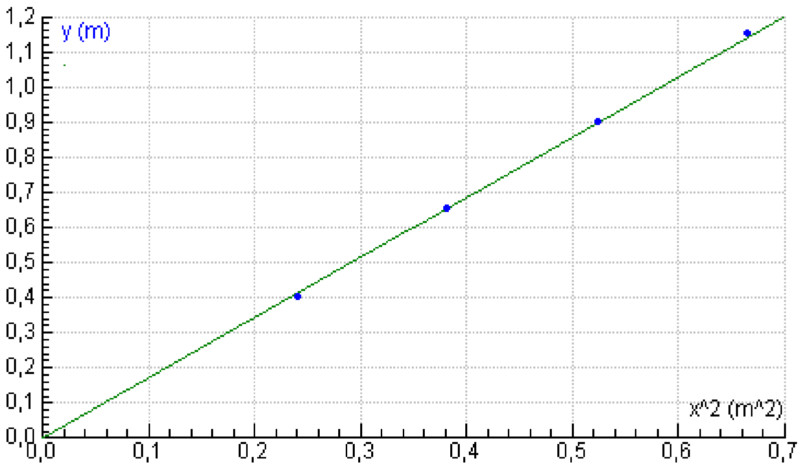

–

2 **Schaatsers in de bocht**

a1 Hun hoeksnelheden zijn gelijk.

$$\frac{v_1}{v_2} = \frac{\omega \cdot r_1}{\omega \cdot r_2} = \frac{r_1}{r_2} = \frac{30}{26} = \frac{1{,}15}{1}$$

1,15 : 1

a2

$$\frac{F_{c,1}}{F_{c,2}} = \frac{m \cdot \omega^2 \cdot r_1}{m \cdot \omega^2 \cdot r_2} = \frac{r_1}{r_2} = \frac{30}{26} = \frac{1{,}15}{1}$$

1,15 : 1

b

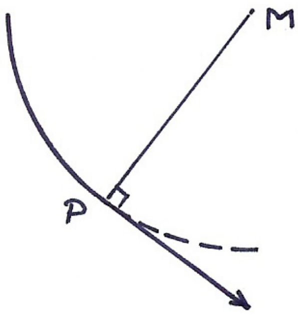

–

c

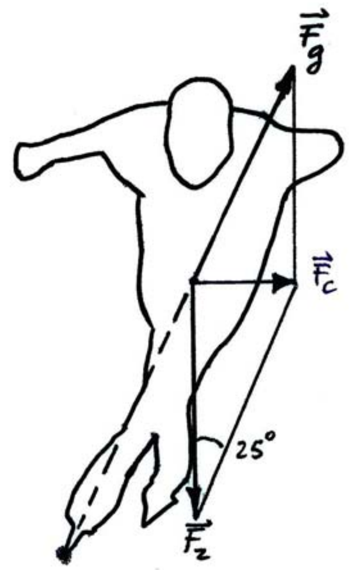

$F_c = F_z \cdot \tan 25 \Rightarrow \dfrac{m \cdot v^2}{r} = m \cdot g \cdot \tan 25 \Rightarrow \dfrac{v^2}{r} = g \cdot \tan 25$

$\Rightarrow v^2 = 26 \cdot 9{,}81 \cdot \tan 25 \Rightarrow v = 10{,}9.. = 11$ m/s

11 m/s

3 **Charon**

a1 $v = \dfrac{2\pi \cdot r}{T} = \dfrac{2\pi \cdot 2{,}0 \cdot 10^7}{6{,}4 \cdot 24 \cdot 3600} = 227{,}.. = 2{,}3 \cdot 10^2$ m/s — $2{,}3 \cdot 10^2$ m/s

a2 De gravitatiekracht levert de middelpuntzoekende kracht.

$G\dfrac{m \cdot M}{r^2} = \dfrac{m \cdot v^2}{r} \Rightarrow M = \dfrac{v^2 \cdot r}{G} = \dfrac{(227{,}..)^2 \cdot 2{,}0 \cdot 10^7}{6{,}67.. \cdot 10^{-11}} = 1{,}54.. \cdot 10^{22} = 1{,}5 \cdot 10^{22}$ kg — $1{,}5.10^{22}$ kg

b Binas tabel 31: 6,39 d (siderische rotatieperiode) —

c $\omega = \dfrac{2\pi}{T} = \dfrac{2\pi}{6{,}39 \cdot 24 \cdot 3600} = 1{,}138.. \cdot 10^{-5} = 1{,}14 \cdot 10^{-5}$ rad/s — $1{,}14 \cdot 10^{-5}$ rad/s